

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXIX ♦ Nr. 8 (401) ♦ AUGUST 2019

◆ Plimbare prin Bizanț (XII) Biserica Maicii Domnului din Vlaherne

În partea de nord a Constantinopolului se găsea una dintre cele mai frumoase biserici ale perioadei bizantine, „Biserica Sfânta Maria din Vlaherne”.

» Pagina 4

◆ Macaveii sau Ziua Ursului

În tradiția populară românească, lupul rămâne animalul-simbol prin excelență, dar de un respect deosebit în viața satului românesc se bucură și ursul. Toate obiceiurile din prima zi a lunii august gravitează în jurul ursului.

» Pagina 5

◆ Din viața Eparhiei

Paginile 2-3

- ✎ Inaugurarea Muzeului satului Sântămărtinul de Câmpie
- ✎ Întâlnirea tinerilor din protopopiatul Reghin
- ✎ Activitate educațională cu tinerii în parohia Totoi, protopopiatul Alba Iulia

◆ Varia

Pagina 7

- ✎ Ascultarea canonică și roadele ei
- ✎ Se împlinesc 116 ani de la nașterea Principelui Nicolae al României
- ✎ Au fost descoperite ruinele unei biserici zidită peste casele Apostolilor Petru și Andrei
- ✎ Sfântul Mitropolit Varlaam al Moldovei

„Sfântul Gheorghe Pelerinul s-a întors în localitatea sa natală”

În data de 25 martie 2018, de praznicul Bunei Vestiri, în Catedrala Mitropolitană din Iași, într-o frumoasă ceremonie, în sobor arhieresc condus de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, a avut loc canonizarea lui Moș Gheorghe Lazăr, originar din localitatea Șugag, județul Alba, trecut în calendarul bisericesc cu numele *Sfântul Gheorghe Pelerinul*. În acest an, la solicitarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, a fost primit în dar un fragment din moaștele acestui Sfânt, prin bunăvoința Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. Racla cu cinstitele moaște a fost așezată spre închinare, timp de cinci zile, în Catedrala Reîntregirii, spre bucuria tuturor credincioșilor Albei și a pelerinilor care au trecut pragul acestui sfânt locaș de închinare.

Miercuri, 7 august 2019, o delegație de preoți și diaconi, condusă de Arhiepiscopul nostru, a dus prețiosul odor în Șugag, satul natal al Sfântului Gheorghe Pelerinul. De la ora 17:00, în fața bisericii parohiale „Sfântul Ierarh Nicolae”, numeroși clerici și mulțime multă de

credincioși din comună și din împrejurimi au întâmpinat moaștele Sfântului Gheorghe Pelerinul. A avut loc o emoționantă procesiune, cu prapori, clopote și costume populare, după care racla cu cinstitele moaște a fost așezată în sfântul locaș de rugăciune. S-a săvârșit slujba Acatistului Sfântului, apoi Părintele Arhiepiscop

Irineu a rostit un vibrant cuvânt despre viața și nevoințele acestui atlet al lui Hristos. După ce s-a citit *Actul de dăruire*, Întâistătorul Eparhiei noastre l-a înmănat părintelui paroh Sarvin-Dănuț Maniu, care i-a mulțumit Ierarhului pentru binecuvântarea și prezența sa în mijlocul acestei comunități de pe Valea

Sebeșului. După aceste momente încărcate de un tainic fior, creștinii prezenți s-au închinat sfintelor moaște și icoanei Sfântului Gheorghe Pelerinul.

În finalul mesajului pe care l-a adresat cu ocazia acestui moment deosebit din viața Eparhiei, Chiriarhul nostru a spus: „Astăzi, Șugagul îl primește pe fiul satului cu făclii aprinse și valuri de tămaie, cu lacrimi de bucurie și cântări duhovnicești. Toți îl întâmpină cu emoție și cu entuziasm pe țaranul gospodar de altădată, care acum reprezintă pentru noi o icoană vie a dreptei credințe, un mărturisitor autentic al Ortodoxiei și un exponent al valorilor ei sublime. Haideți să ne apropiem cu venerație de acest atlet al lui Hristos odrăslit în ținutul Albei. Veniți să-l întâlnim pe acela care a murit după legile firii, dar trăiește în veci, în soborul sfinților. Să fim siguri că Sfântul Gheorghe Pelerinul, aflat lângă tronul milostivirii divine, este sensibil la suferințele și strămtorările lumii actuale. Rugându-se pentru noi, vom primi de la Dumnezeu pace și îndurare, sănătate și ajutor”.

✎ Pr. Oliviu Botoi

Cuvântul Ierarhului

Sfântul Ierarh Irineu de Lyon, un prețios Părinte al creștinătății universale*

Mă simt privilegiat să celebrez astăzi Dumnezeiasca Liturghie în cripta Sfântului Irineu, mare Părinte al creștinătății universale, prăznuit de către Biserica noastră în ziua de 23 august. Sunt profund emoționat să mă aflu astăzi în Lyon, cetatea păstoririi sale și a morții sale martirice. El s-a născut în anul 140 și a copilărit în Smirna, avându-l ca învățător duhovnicesc pe Sfântul Ierarh Policarp, care avusese contact chiar cu Sfântul Apostol Ioan, ucenicul Domnului. Moștenirea pe care Episcopul Policarp a primit-o de la Apostolul Ioan și-a însușit-o pe deplin și Irineu, ale cărui viață și operă sunt pline de mireasmă apostolică inhalată pe plaiurile Asiei Mici unde și-a petrecut copilăria.

Probabil că Irineu, în anul 155, l-a însoțit pe arhierul Policarp în călătoria acestuia la Roma, unde tânărul discipol a urmat cursurile școlii Sfântului Iustin Martirul și Filozoful. Din cele învățate la Smirna și la Roma rezultă că Irineu a dobândit o complexă cultură profană și teologică. În anul 177, a izbucnit în Galia persecuția împăratului Marc Aureliu,

păstrându-se până astăzi, în Lyon, amintirea a 48 de martiri, prin amfiteatrul de la Crucea Roșcată, unde mulți dintre ei au fost chinuți. Scăpând arestărilor masive, preotul Irineu a putut susține, în libertate, credința și curajul mărturisitorilor întemnițați.

Prin lucrarea sa misionară, Sfântul Irineu a contribuit la convertirea popoarelor păgâne din Galia pe o rază destul de mare în jurul cetății Lugdunum (Lyon). Tuturor le arăta că există „un singur adevăr, primit de la Apostoli și transmis prin Biserica”. Misiunea sacerdotului lionez printre galo-celții, grecii și latinii încă păgâni a fost încununată cu succes, fapt confirmat de canonizarea lui ca sfânt în sudul Galiei. Devenind episcop de Lugdunum (Lyon), a desfășurat o lucrare măreață ajutând Biserica să-și împlinească misiunea sfântă și să strălucească prin păstrarea dreptei credințe. Printr-o viață pilduitoare și acțiune inspirată, el ne oferă o dovadă despre caracterul supranatural al învățaturii creștine și despre petrecerea lui Dumnezeu în stilul de viață și de rugăciune al creștinilor din epoca postapostolică.

Dacă, în calitate de mesager al păcii, fusese trimis, în anul 177, la Roma de către mărturisitorii din Lyon, ca să pledeze pentru unitatea Bisericii, în anul 192, ca făcător al păcii, merge din nou la Roma, spre a tămădui ruptura crescândă între Răsărit și Apus privind controversa pascală. Ca vindecător și unificator, același episcop devotat a căutat să distrugă doctrinele false care infectau însăși viața Bisericii. Gnosticilor care se divizau în secte multiple le opune unitatea Bisericii, bazându-se pe învățătura Sfințelor Scripturi. Prin faptul că trăiește mai întâi în Orient unde respiră atmosfera de intensă spiritualitate a Părinților apostolici, iar mai apoi activează în Occident, Sfântul Ierarh de Lyon ne apare ca un purtător de cuvânt al întregii Biserici creștine din a doua jumătate a secolului al II-lea.

Sfântul Irineu ne-a lăsat o operă de mare însemnătate istorică și teologică. Dintre toate scrierile sale amintim *Contra ereziilor*, o lucrare care îl consacră drept autor al teologiei creștine în Occident, alături de Tertulian. De asemenea, amintim *Demonstrația predicării apostolice*, o lucrare cu caracter didactic și pedagogic, un

adevărat catehism pentru timpul nostru. Sfântul Ierarh ne arată că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru a distruge moartea, pentru a restaura comuniunea dintre Dumnezeu și om, pentru a-l mântui pe om și a-i reda acestuia frumusețea dintâi pierdută prin păcatul adamic. Locul mântuirii noastre este Biserica, în ambianța căreia Duhul Sfânt înfăptuiește comuniunea în Hristos, căci – așa cum spune ilustrul Părinte bisericesc – „unde este Biserica, acolo este Duhul lui Dumnezeu; și unde este Duhul lui Dumnezeu, acolo este Biserica și tot harul”. De aceea, noi „trebuie să ne adăpostim în Biserică – zice el –, să ne lăsăm formați la sânul ei și să ne hrănim din Scripturile Domnului, căci Biserica a fost plantată ca un paradis în această lume”.

» continuare în pag. 4

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

* Cuvânt rostit în cadrul Dumnezeieștii Liturghii oficiate în Cripta Sfântului Ierarh Irineu din Lyon, prăznuit la data de 23 august.

✧ Sinaxarul lunii August

Sfântul Gheorghe Pelerinul

Originar din satul transilvănean Șugag, Sfântul Gheorghe, numit și „Moșul Gheorghe Lazăr”, s-a născut în 1846, într-o familie de oameni muncitori. S-a căsătorit la vârsta de 24 de ani la presiunea părinților, cu tânăra Pelaghia și a avut cinci copii. În familie ducea o viață creștinească aleasă, în muncă cinstită, în post și milostenie. Citea *Psaltirea* zilnic, iar noaptea se ruga în grădină.

Din dorința de a vedea Locurile Sfinte de la Ierusalim, a plecat pe jos până la Constanța, și de acolo cu vaporul până la Ierusalim. A viețuit în post și rugăciune, pentru o perioadă, în mănăstirile din pustiiul Iordanului și la Sinai. Perioada șederii sale la Locurile Sfinte a fost de un an. Aici a cunoscut un pustnic care i-a spus să propovăduiască lumii cuvântul lui Dumnezeu. Înainte de a-și asuma această chemare a mărturisirii lui Hristos în lume, Moșul Gheorghe Lazăr s-a retras timp de 40 de zile în deșert, unde a înfruntat grele ispite. Tot acum a hotărât să nu-și mai acopere capul și să meargă desculț până la sfârșitul vieții sale.

La întoarcere, Gheorghe s-a nevoit vreme de un an și jumătate în Muntele Athos, acest pelerinaj aducându-l tot mai aproape

de Dumnezeu. Întors acasă, a mai trăit în familie până în 1890, când și-a așezat copiii în rândulă, și s-a retras ca un pelerin spre mănăstirile Moldovei. Toată viața a fost pelerin, mergând cu picioarele goale și capul descoperit, cu *Psaltirea* în mână, pentru a se închina la sfintele locașuri din țară.

Încercând să urmeze exemplul Moșului Gheorghe Lazăr, au apărut și alți pelerini, ucenici ai acestuia, mulți dintre ei ajungând călugări. Între ucenicii săi s-au numărat și Părintele Ioanichie Moroi (ajuns stareț al Mănăstirii Sihăstria) și Protosinghelul Damaschin Trofin (stareț al Mănăstirii Rașca). Din 1895, i s-a dat o chilie în turnul Bisericii „Sfântul Ioan” din Piatra Neamț, unde avea să trăiască vreme de 26 de ani. Noaptea se ruga, în timp ce ziua străbătea străzile orașului, fiind urmat de copii și de oamenii care îi cereau sfat duhovnicesc. Din banii pe care îi primea ca milostenie, cumpăra pâine de la o brutărie din oraș, pe care o oferea săracilor.

La 15 august 1916, s-a săvârșit în chilie, fiind înmormântat în cimitirul orașului. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în rândul sfinților, cu zi de pomenire la 17 august.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA AUGUST

» continuare în pag. 5

Macaveii sau Ziua Ursului

Luna august este perioada în care se termină seceratul și se adună recolte de tot felul. Țăranii se pregătesc să are pământul pentru toamnă și orânduiesc rezervele de alimente pentru iarnă. Tot acum, apar și primele semne ale toamnei, prin faptul că vremea se răcește încet, frunzele încep să ruginescă, iar noaptea crește treptat, în detrimentul zilei, care se micșorează. Luna *Gustar* sau *Secelar* debutează cu o sărbătoare populară desul de interesantă în viața satului românesc: *Macaveii* sau *Ziua Ursului*. Etnologul Ion Ghinoiu este de părere că *Macaveii* ar fi o divinitate protectoare a urșilor, care era celebrată în vechime la data de 1 august. O altă teorie spune că acest nume provine de la cei șapte frați Macabei, fiii Salomoniei, martirizați în secolul al II-lea î.Hr., și care se prăznuiesc în prima zi a lunii august.

Dar de ce este dedicată acum, în tradiția populară românească, o sărbătoare ursului? Pentru a oferi un răspuns, trebuie să ne adăncim mult mai mult în istorie. Profesorul Michel Pastoureaux, specialist în istorie

medievală și simbolică occidentală, a dedicat ursului, acest animal feroce, o monografie impresionantă, intitulată *Ursul – istoria unui rege decăzut*. Aici, istoricul ne spune că în preistorie, pe teritoriul Europei de astăzi, urșii și oamenii din paleolitic au împărțit aceleași teritorii, același vânat și, uneori, aceleași caverne. În acest fel, putem vorbi de existența unor culte ursine sau chiar a unei religii a ursului, izvoare din admirația omului față de forța acestui animal feroce, încă din cele mai vechi timpuri: „Mai puternic decât oricare altă fiară, este regele pădurii și al tuturor animalelor. Războinicul caută să-l imite și să-și aproprieze forțele acestuia în timpul unor ritualuri deosebite de sălbatice. Cât despre conducători sau regi, aceștia îl fac atributul lor preferat și încearcă să pună mâna pe puterile lui prin intermediul stemei și al emblemelor”. Pastoureaux ne spune că există numeroase dovezi prin care ursul, cel puțin în Europa, a fost și este regele animalelor, iar nu leul, care este o idee modernă mai mult comercială, fără un fundament istoric bine definit.

LUNA AUGUST ÎN ISTORIE

1 august 527: Iustinian I a fost încoronat împărat al Imperiului Bizantin;
8 august 1926: Mitropolitul Moldovei Veniamin Costachi hotărăște ridicarea Catedralei mitropolitane de la Iași;
13 august 1595: A debutat Bătălia de la Călugăreni, când domnitorul Mihai Viteazul a înfrânt oastea otomană condusă de către marele vizir Sinan Pașă;
20 august 1968: Începe invadarea Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varșovia, mai puțin România și Iugoslavia;
23 august 1956: S-a înființat Biblioteca Centrală de Stat din București;
27 august 1989: Marea Adunare Națională de la Chișinău a decis oficializarea limbii române și trecerea la alfabetul latin;
30 august 1698: A apărut, la Iași, prima scriere filosofică românească: *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul*, de Dimitrie Cantemir.

Inaugurarea Muzeului satului Sânmărtinul de Câmpie

După Dumnezeiasca Liturghie oficiată cu prilejul hramului Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Sânmărtinul de Câmpie, începând cu ora 14:00, Părintele Arhiepiscop Irineu a luat parte la inaugurarea Muzeului satului Sânmărtin, amenajat într-o casă tradițională țărănească restaurată și frumos împodobită cu obiecte specifice de către domnul Ioan Șopterean, cunoscut artist mureșean de muzică populară. În prezența autorităților locale și județene și a distinșilor invitați, Ierarhul nostru a săvârșit slujba de binecuvântare a noului muzeu și a rostit un emoționant cuvânt despre satul românesc și valorile spirituale ale acestuia.

Cu acest prilej, printre altele, a spus: „Satele noastre românești, cu

biserici frumoase și case țărănești, cu cimitire și morminte străjuite de cruci, cu ulițe înguste și porți primitive, înobilate prin folclorul autentic, prin datini, obiceiuri și colinde străbune, sunt purtătoare ale unui limbaj tainic și vizibil al universului spiritual și al patrimoniului material. De asemenea, toate acestea sunt oglinzi ale neamului în care se reflectă virtuțile etnice ale înaintașilor noștri: hărnicia, omenia, geniul creator, gustul pentru frumos.

Din păcate, astăzi, situația satului românesc este dramatică pentru că, după cum ne mărturisesc preoții noștri din mediul rural, numărul botezurilor și al cununțiilor scade, iar cel al înmormântărilor crește constant, țăranii devenind tot mai însingurați și lipsiți de

speranță. În acest sens, avem chemarea să perpetuăm patrimoniul rural și să nu lăsăm să piară acest paradis etnic, acest loc minunat în care, după spusele marelui filosof Lucian Blaga, s-a născut veșnicia”.

În a doua jumătate a secolului XX, în România a pornit un val intensiv de cercetări etnografice bazate mai ales pe inițiative locale. În urma acestor acțiuni, au luat ființă mai multe colecții etnografice-istorice, amenajate în case tradiționale sau alte clădiri vechi. Muzeul sâtesc, în forma sa fizică, devine semnul public cel mai semnificativ în utilizarea conștientă și în luarea în posesie a trecutului, dar și în conștientizarea trăirii cu trecutul, cu roluri importante în formarea identității locale. Obiectele expuse între pereții muzeului nu sunt numai obiecte prăfuite, dintr-o perioadă dispărută, ci și simboluri ale credinței în dezvoltare, într-un viitor mai bun. În aceste obiecte ni se arată de unde am venit (cea ce estompează sentimentul dezrădăcinării), dar și ce am lăsat în spatele nostru. Iar aceasta, din perspectiva prezentului, indică dinamica dezvoltării.

✧ **Claudiu Popa**

Întâlnirea tinerilor din protopopiatul Reghin

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, miercuri, 7 august a.c., în biserica „Înălțarea Domnului” din municipiul Reghin, a avut loc un eveniment cultural-duhovnicesc deosebit, dedicat tinerilor. La această acțiune de suflet au participat peste 300 de tineri (elevi de gimnaziu și de liceu) din protopopiatul Reghin, însoțiți de preoții parohii.

Evenimentul a avut în centru participarea tinerilor la Sfânta Li-

turghie, oficiată începând cu ora 9:00 de către un numeros sobor de preoți, dintre care amintim pe părintele protopop Valentin Vârva, părintele inspector prof. dr. Claudiu Chiorean și părintele lect. univ. dr. Ovidiu Panait, cadru didactic universitar al Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia. Cu prilejul acestei întâlniri aparte, la finalul Sfintei Liturghii, părintele Ovidiu Panait le-a vorbit celor prezenți despre „Viața ca întrebare și teologia ca răspuns pentru tineri”.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de către tinerii pregătiți de părintele Vasile Farcaș, preot al parohiei Reghin – Apalina, și părintele Hadrian Mălinaș, preot al parohiei Fărăgău, ajutați de clericii prezenți, precum și de adolescenții din biserică. De asemenea, câțiva interpreți de muzică populară au încântat auzul celor de față prin intonarea unor priceșne. La sfârșitul evenimentului, cei prezenți au gustat din agapa pregătită în curtea bisericii.

✧ **Pr. Cosmin Maftai**

Tabere vocaționale pentru tineri, organizate la Oașa și Găbud

Arhiepiscopia Ortodoxă a Alba Iuliei, Mănăstirea Oașa și Schitul „Sfântul Ioan Evanghelistul” din Găbud au organizat în prima jumătate a lunii august două tabere vocaționale pentru tineri. În acest context, la Mănăstirea Oașa s-a desfășurat tabăra de pictură religioasă intitulată „Școala de iconografie «Privire în adânc»” (31 iulie-10 august). Sub conducerea părintelui ierom. Pantelimon Șuşnea, a părintelui ierom. Teofil Băra și a monahului Modest Mol-

dovan, cei 10 tineri participanți au aprofundat tehnica picturii iconografice. Tabăra este la a V-a ediție, iar lucrările realizate în atelierul de la Oașa sunt prezente în expoziții și simpozioane de artă a icoanei din Viena, București, Timișoara, Cluj-Napoca, Arad și Alba Iulia.

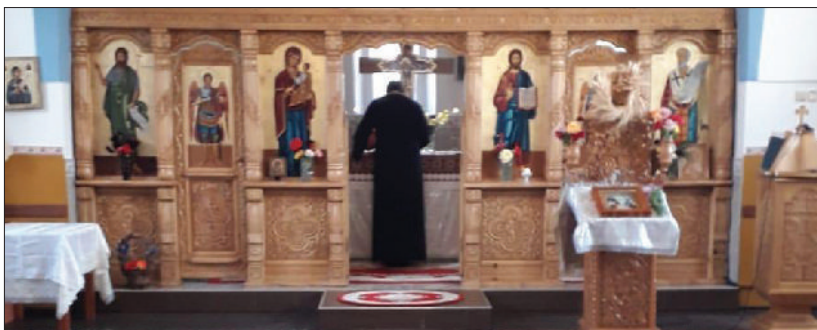
De asemenea, la Schitul „Sfântul Ioan Evanghelistul” din Găbud s-a desfășurat o tabără de muzică bizantină aflată la a IV-a ediție (3-11 august). Sub conducerea protopsaltului Claudiu Stuparu,

membru al Grupului Psaltic „Nectarie Protopsaltul”, cei 50 de tineri participanți au aprofundat studiul glasurilor bisericești.

În cadrul privegheilor și al slujbelor organizate la mănăstire, tinerii au avut ocazia să aplice noțiunile teoretice învățate. În programul fiecărei zile de tabără au fost prevăzute exerciții de tehnică vocală susținute de doamna prof. Raluca-Edit Apolțan, iar începătorii au fost inițiați în studiul muzicii psaltice de domnișoara Teodora Șpan, președinte al Organizației Tinerilor din Sibiu. Marți, 6 august, în ziua Praznicului Schimbării la Față a Domnului, participanții la această tabără au oferit răspunsurile la Sfânta Liturghie oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, la Mănăstirea Poșaga.

✧ **Prof. Carmen Jinariu**

Maica Domnului, cinstită de credincioși de pe Valea Nirajului

În fiecare an, în perioada Postului Adormirii Maicii Domnului, părintele protopop, împreună cu alți clerici din protopopiatul Târgu-Mureș, vizitează comunitățile ortodoxe de pe Valea Nirajului, respectiv bisericile recunoscute ca fiind monumente istorice, prilej cu care este oficiată slujba Paraclisului Maicii Domnului. Parohiile vizitate sunt: Izla, Crăciunești, Nicolești, Berghia, Tirimia, Văleni (Oaia), Miercurea Nirajului (Sânt Andrei),

Șardul Nirajului, Moșuni, Veța, Poienița, Bolintineni, Murgești și Ernei. Aici, puținii credincioși o cinstesc cu mare evlavie pe Maica Domnului, ca una care este singura ajutoare, ocrotitoare și mijlocitoare către Dumnezeu.

Multe dintre bisericile de lemn din Transilvania sunt situate pe Valea Nirajului, numită și „Valea Plângerii”. Pe aceste plaiuri, elementul ortodox românesc a înregistrat de-a lungul timpului un regres continuu, ajungându-se în unele locuri

până la dispariția credincioșilor. Pentru cei care doresc să cunoască felul în care s-a păstrat limba română și identitatea distinctă față de tradițiile celor care au condus Transilvania vreme de aproape 1000 de ani, aceste biserici de lemn reprezintă un element „cheie”.

Locașurile de cult sunt produsul unei culturi diferite de cea a maghiarilor, sașilor sau secuilor. Simbioza dintre populația românească și confesiunea ortodoxă constituie factorul care a oferit un sentiment de alteritate, scump plătit în epocă, dar care stă la baza „edificării” statului românesc actual. Astfel, prin aceste slujiri se păstrează strânsă legătură cu strămoșii noștri, cu ostenitorii acestor zone, care nu de puține ori au avut de pățimit pentru simplul fapt că s-au născut români.

✧ Pr. Olimpiu Zăhan

Activitate educațională cu tinerii în parohia Totoi, protopopiatul Alba Iulia

Anul 2019 a fost proclamat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca *An omagial al satului românesc: al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari*, dorindu-se evocarea personalităților rurale mai puțin cunoscute, dar care au avut un rol determinant în dezvoltarea cultural-religioasă și morală a „poporenilor”. Astfel, în cadrul activităților desfășurate sub egida tematicii propuse, la nivel de protopopiate se desfășoară diverse activități cu copiii și tinerii din parohii, având ca obiectiv scoaterea din anonimat și promovarea personalităților rurale.

În acest context, Centrul Cultural-Catehetic „Arhimandrit Serafim Popescu” din parohia Totoi, protopopiatul Alba Iulia, a desfășurat în cadrul programului „Școala de vară – 2019”, *Competiția Istoriei Grăitoare*, care a reprezentat un element cheie în ceea ce înseamnă dezvoltarea personală a copiilor, în special cunoașterea istoriei și a culturii proprii prin interacționarea cu obiectivele mar-

cante din localitate. Competiția s-a desfășurat sub forma unei curse cu surprize plantate pe tot cuprinsul localității și a presupus reactualizarea și învățarea de noi informații cu privire la personalitățile marcante din localitate și rezolvarea de provocări educative la fiecare obiectiv stabilit. Atât tinerii voluntari aleși din parohie, cât și copiii participanți, au avut șansa să vadă satul natal cu alți ochi, ancorând prezentul în trecutul încărcat de istorie și cultură al localității, având speranța reconstruirii unui viitor strălucit, bazat pe valori morale autentice.

S-au readus în atenție și actualitate nume marcante de preoți, învățători și alți oameni de seamă ai satului: (1) părintele Ioan Bogdan, preot slujitor al parohiei Totoi și președinte al Băncii satești „Strugurele”, și fiul său, învățătorul Emil Bogdan, cel care a revoluționat educația satului, ambii urmași ai unui conducător de oaste din armata lui Horea, Cloșca și Crișan; (2) părintele Arhimandrit Serafim Popescu, duhovnicul

Mănăstirii Sâmbăta de Sus vreme de 50 de ani și mentor al părintelui Teofil Părăian; (3) Maria Mărginean, poetă tradusă în armeană și aromână; (4) Ionel Făgădar, cantor la biserica satului vreme de 40 de ani și dirijor al Corului mixt din Totoi, în vremuri când număra peste 60 de membri și era distins sau premiat la renumitul festival „Cântarea României”. Activitatea desfășurată reprezintă marcă proprie a Asociației „Emanoil” și a fost demarată cu sprijinul protopopiatului Alba Iulia, în parteneriat cu parohia Totoi.

Asociația „Emanoil” este o organizație creștină de tineret care desfășoară activități în scopul desăvârșirii personale a tinerilor și a copiilor, sub streșina bisericii și într-un context „diferit”, folosindu-se de instrumentele educației non-formale în vederea învățării experiențiale. Prin proiectele sale, această asociație dorește formarea unei noi generații de lideri creștini și responsabili.

✧ Teofil Slevas

„Școala de vară”, derulată în parohia Dâmbu, protopopiatul Luduș

Cubinecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, în perioada 5-9 august 2019, în parohia Dâmbu, protopopiatul Luduș, s-a desfășurat a doua ediție a proiectului „Școala de vară”, sub genericul „Copilărie binecuvântată într-o vacanță minunată”. Acțiunea a fost organizată de părintele pa-

roh și coordonată de către doamna prof. Anca Chirilă, dimpreună cu voluntarii din localitate și din împrejurimi. Activitatea a reunit un număr de 29 de elevi cu vârste cuprinse între 7 și 18 ani, care s-au bucurat de un program complex, în care munca s-a împletit cu jocul și rugăciunea, într-un cadru primitiv și armonios.

✧ Pr. Horea Chirilă

✧ Evenimente

Proiectul „Școala de vară” în parohia „Cuvioasa Paraschiva” din Alba Iulia

Parohia Ortodoxă „Cuvioasa Paraschiva” a desfășurat în perioada 1 - 15 august 2019, Școala de vară pentru copiii din parohie. Pe parcursul celor două săptămâni, 120 de copii cu vârste cuprinse între 5 și 15 ani au petrecut o parte din zi într-un mod creativ și distractiv, sub coordonarea unei echipe de 20 de socio-animatori, alcătuită din profesori, studenți și liceeni foarte sufletești.

Încă de la început, organizatorii și-au propus ca acest proiect misionar, ajuns la a VI-a ediție, să contribuie la completarea orizontului de cultură spirituală a celor mai tineri creștini din parohie și să asigure un mediu propice exersării și cultivării darurilor primite de la Dumnezeu, a aptitudinilor și a capacităților personale. Programul a fost alcătuit în funcție de profilul și vârsta participanților și a constat în: rugăciunea de dimineață, povestioare creștine cu un bogat conținut educativ, jocuri de dezvoltare personală, de comunicare și de team-building, concursuri, atelier de creație, ateliere de desen, de pictură de icoane pe sticlă și de îndemânare, curs de prim ajutor, karaoke, enciclopedia domestică, activități sportive și recreative în aer liber (Parcul de aventură, Clubul sportiv „Sandy Club” și riviera râului Ampoi) și în Sala de sport a Liceului Tehnic „Alexandru Domșa”, tir cu arcul și repetiții pentru concertul de pricene închinat Maicii Domnului din data de 15 august.

La buna desfășurare a Școlii de vară au contribuit cei doi preoți ai bisericii și 20 de voluntari care au participat cu abnegație la program, ocupându-se cu mare dăruire de copiii împărțiți pe patru categorii de vârstă: 5-6, 7-8,

9-11 și 12-15 ani. În mediul sigur și bine dotat oferit de cele trei locații principale în care se desfășoară activitățile Școlii de vară, copiii au fost ajutați de către voluntari să dea viață calităților lor sufletești, să se roage, să-și depășească limitele, să comunice și să se exprime artistic, să se joace, să lege prietenii și să se bucure din plin de o copilărie frumoasă, ducând mai departe amintirea acestor zile petrecute împreună.

Activitățile plăcute și motivante desfășurate în cele două săptămâni încearcă să formeze punți între viața de familie, condiția de membru al Bisericii, cunoștințele dobândite la școală și statutul de copil în secolul XXI. Ele oferă posibilitatea unor experiențe interactive și diversificate pentru formarea deprinderilor de viață creștină, pentru obținerea unor cunoștințe și aptitudini noi, dar și pentru punerea acestora în practică. Mai mult, având în vedere cadrul relaxat în care se desfășoară programul, copiii participă cu mult interes la ateliere și se bucură de libertatea de creație, de faptul că își pot exprima propriile idei, fără restricții sau condiționări, și, cel mai important, că trăiesc plăcerea de a cunoaște și de a se dezvolta personal.

Amplul eveniment desfășurat în primele două săptămâni ale lunii august în parohia albauliană ocrotită de Cuvioasa Paraschiva constituie, pe de o parte, răspunsul Bisericii față de nevoile stringente ale misiunii cu cei mai tineri dintre credincioși, iar, pe de altă parte, împărtășirea darurilor minunate ale copilăriei și tinereții către întreaga comunitate parohială.

✧ Pr. Florin Croitoru

Tabără de creație, desfășurată la Târgu-Mureș

În perioada 6-10 august a.c., Direcția Județeană de Tineret și Sport Mureș, în colaborare cu Protopopiatul Ortodox Târgu-Mureș și Asociația Filantropia Târgu-Mureș, a organizat a doua ediție a Taberei „Să ne descoperim prin pictură”. Beneficiarii acțiunii sunt peste 60 de elevi din Blaj, Târnăveni, și Târgu-Mureș. Tabăra a debutat prin participarea la Sfânta Liturghie de Praznicul Schimbării la Față a Domnului la biserica „Sfântul Mihail” din Târgu-Mureș, unde cei mici s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului.

Participanții la Tabăra de vară au descoperit tainele picturii icoanelor pe sticlă prin intermediul atelierelor de creație, au vizitat obiective culturale și spirituale importante din zona municipiului Târgu-Mureș și s-au bucurat de activități recreative deosebite, menite să aducă un plus de bucurie, lumină și comuniune în sufletele lor. Lucrările copiilor au fost vernisate și premiate într-un cadru festiv în ultima zi a taberei.

✧ Pr. Marius Bălăsoiu

Sfântul Ierarh Irineu de Lyon, un prețios Părinte al creștinătății universale

» continuare din pag. 1

În Biserică, este prezent Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om pentru ca omul să se îndumnezeiască, să se împărtășească deplin de viața divină, de vederea lui Dumnezeu. În această privință, Sfântul Irineu ne lămuirește: „A vedea pe Dumnezeu înseamnă a fi în El și a te împărtăși de strălucirea Lui dătătoare de viață. Astfel, cei ce-L văd pe Dumnezeu se împărtășesc, de fapt, de viață”. Îndumnezeirea ființelor create este, deci, în concepția sa, o stare de continuă ascultare față de poruncile lui Dumnezeu, de păstrare intactă a chipului divin din noi și de participare la măreția străluminosă a Creatorului suprem care te face fericit. Din aceste învățături înțelegem că întreaga teologie a marelui ierarh lionez cuprinde nu numai cunoștințe, ci și credință caldă, trăire evanghelică și dorul Împărăției lui Dumnezeu.

Sfântul Irineu moare în anul 202, în timpul persecuției împăratului roman Septimiu Sever, încununându-și viața cu mucenicia în cetatea Lyonului. În secolul al VI-lea, trupul său a fost transferat, nu știm de unde, în cripta în care, mai înainte, fuseseră puși Epipod și Alexandru, doi martiri din 177, și așezat sub Sfânta Masă, încadrat de mormintele acestora. În această privință, Sfântul Grigorie de Tours (†593) scria: „Irineu este înmor-

mântat în cripta Bisericii «Sfântul Ioan», sub Altar. De o parte este înhumat Sfântul Epipod, iar de cealaltă parte mucenicul Alexandru. Dacă luăm praful de pe aceste morminte, cu credință, ea poate să aducă imediat vindecarea bolnavilor. De asemenea, o lumină umple această criptă; ea indică, cred eu, slava martirilor”.

Între timp, cripta a fost distrusă și cinstitele moaște au fost profanate și împrăștiate. Restaurată în anul 1863, ea încadrează, cu mărețe coloane de granit roșu, frumosul Altar din marmură albă care a fost Mormântul Sfântului Irineu. În apropierea acestui loc sacru, au fost înmormântați mulți creștini martirizați odată cu bunul și sfântul lor arhipăstor. „Victime ale unei morți crude, ei se bucură acum de lumina lui Hristos”, precum arată o inscripție din secolul al XII-lea reproducută deasupra porții principale a actualei cripte, unde te poți reculege și poți percepe întreaga tradiție apostolică a Bisericii din Lyon. Lângă această criptă, poți să-l venerezi pe Sfântul Ierarh Irineu care, prin moartea sa martirică, a trecut la plenitudinea vieții eterne, participând, prin Hristos, la iubirea infinită a Sfintei Treimi.

✠ IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Ascultarea canonică și roadele ei

Biserica trebuie să promoveze încrederea și iubirea, valori care să le permită oamenilor apropierea față de cler și față de Tainele Bisericii. Iubind Biserica și clerul, omul se poate apropia mai mult de Hristos, angajându-se astfel într-o viață duhovnicească serioasă. Din această cauză, în interiorul Bisericii, în casa noastră și a lui Dumnezeu, trebuie să fie rânduială, pace și unitate. Toate lucrurile bune încep de la ascultarea preotului față de episcop care este reprezentantul deplin al lui Hristos.

Definiția ascultării este simplă, la prima vedere ea însemnând acțiunea de a asculta sau de a fi în ascultare față de cineva sau ceva. Ascultarea este acea virtute divină care îl îndrumă pe om, canalizându-l pe calea cea adevărată, calea îndumnezeirii, calea spre Dumnezeu. Sfântul Siluan Athonitul acordă ascultării o importanță maximă nu numai pentru viața personală a oricărui creștin sau monah, dar și pentru viața întregului „trup al Bisericii” și a întregii sale plinătăți.

Desigur că pe lângă cinstirea și dragostea care se cuvine ierarhului, există și câteva aspecte practice ale ascultării preotului paroh prin care, de asemenea, își arată ascultarea față de episcop dar și responsabilitatea pastorală. Acestea ar fi: punerea în practică a hotărârilor Sfântului Sinod și a circularelor eparhiale ce reglementează aspecte duhovnicești administrative (buna rânduială în biserică, programul liturgic, locuirea în casa parohială, ținuta preoțească, îngrijirea cimiti-

rului, relația cu enoriașii, vizite la domiciliu), economice (lumânări, colportaj, pelerinaje, vin liturgic, tămâie), culturale (relația parohiei cu școala, evenimente, misiunea cu tinerii etc.) și social-filantropice.

Aspectele duhovnicești și practice ale ascultării ne conduc spre niște roade duhovnicești deosebite, cum ar fi sporire în har, rugăciune curată, pace și liniște, odihnă în Dumnezeu și reînnoirea continuă a Bisericii. Sporirea în har se datorează faptului că cei ce cunosc taina ascultării merg pe urmele lui Hristos care ne-a dat în El însuși pilda ascultării, iar harul Duhului Sfânt se coboară peste sufletul ascultător, învățându-l tot ceea ce este bun și-i dă puterea de a rămâne în bine. După sporirea în har, dobândirea păcii și a odihnei în Dumnezeu, cel care a dobândit taina ascultării se poate ruga cu mintea curată și fără gânduri.

În cadrul Bisericii, ascultarea canonică nu face altceva decât să arate calea pe care trebuie s-o urmeze cel ce crede, asigurând cadrul legal în limitele căruia cei ce fac parte din Biserică să poată ajunge atât prin ascultarea normelor și rânduielilor bisericesti, cât și prin binecuvântarea harică primită din partea ierarhiei la dobândirea mântuirii. Pentru viața de toate zilele a Bisericii, ascultarea canonică prezintă mijlocul cel mai eficient prin care se păstrează în primul rând disciplina și ordinea, fără de care viața religioasă nu s-ar putea desfășura în condiții normale.

✠ Pr. Andrei Bitanu

Plimbare prin Bizanț (XII) Biserica Maicii Domnului din Vlaherne

În partea de nord a Constantinopolului, se găsea una dintre cele mai frumoase biserici ale perioadei bizantine, „Biserica Sfânta Maria din Vlaherne”, cunoscută în română mai cu seamă ca Biserica Vlaherne, denumită și „Sfânta Maria Maica lui Dumnezeu”, *Theotokos ton Blachernon*, în turcă *Meryem Ana Kilisesi*.

Întemeierea bisericii are o legendă deosebit de interesantă, legându-se de păstorii noștri valahi care coborau cu turmele până sub zidurile Constantinopolului. Poetul Prodromos spune că brânza valahă era cea mai căutată pe piața Constantinopolului. Valahii ar fi dorit o biserică a lor și a fost ridicată de Augusta Pulheria în anul 450 în afara zidurilor Constantinopolului. Trei ani mai târziu, când ea a murit, biserică nu era terminată. Lucrările au continuat sub coordonarea soțului ei, bazileul Marcian. O altă legendă spune că pe locul bisericii ar fi fost asasinat un prinț valah, iar urmașii lui ar fi ridicat biserică cu sprijinul Pulheriei. Oricum ar fi, adevărul e că a fost una dintre cele mai vechi și căutate biserici ale Constantinopolului care adăporea o relicvă de mare preț: Acoperământul Maicii Domnului, adus aici de la Ierusalim.

Complexul religios din Vlaherne cuprindea trei componente: Biserica Sfânta Maria, capela relicvariului (*Ayia Soros*) și baia sacră (*Ayion Lovsma*). În timpul împăratului Leon I s-a construit un parclis pentru *maphorion* (veșmântul sau tunica Maicii Domnului) și

Baia Sacră. La Vlaherne, izvorul sacru avea proprietăți miraculoase și e căutat și azi atât de creștini, cât și de musulmani. Împăratul Anastasius a început construcția palatului Vlaherne pentru dese vizite la izvorul sacru. Biserica a fost restaurată și extinsă de către Împăratul Justinian.

Biserica din Vlaherne a rămas celebră pentru icoana Fecioarei Maria venerată sub numele de *Blachernitissa* (sau *Vlachernitissa*, literele V și B se pronunțau aproape identic). Pictată pe lemn, icoana era protejată cu un acoperământ de aur și argint. Icoana și relicvele Fecioarei Maria erau păstrate în parclis. Erau purtate în procesiune în caz de războaie sau de catastrofe naturale. Potrivit Anei Comnena, un miracol denumit „miracolul obișnuit” avea loc în fiecare vineri când, după apusul soarelui, biserică fiind goală, vâlul care acoperea icoana se ridica încetișor pentru a arăta fața Fecioarei, înainte de a coborî douăzeci și patru de ore mai târziu. Dar acest miracol a încetat să se mai producă cu regularitate pentru a dispărea complet după cucerirea de către latini a Constantinopolului. După cucerirea și devastarea Constantinopolului de către latinii celei de-a IV-a cruciade, biserică a fost pusă sub protecția Romei. Împăratul Ioan al III-lea Ducas Vatatzes a răscumpărat biserică și a redat-o clerului ortodox.

La 29 februarie 1434, câțiva copii care căutau porumbei pe acoperișul bisericii au dat foc accidental acestei biserici. A fost distru-

să complet. În mai 1453, înainte de asaltul final al turcilor asupra Constantinopolului, Împăratul Constantin al XI-lea Paleologul a adus toate sfintele relicve din oraș, inclusiv icoanele „Fecioara Hodegetria” și „Fecioara Vlachernitissa”, pentru a fi purtate în procesiune pe zidurile orașului, sperându-se că acestea vor proteja Constantinopolul, așa cum o mai făcuseră și în trecut. În 1867, ortodocșii au cumpărat o parcelă din jurul fântânii pentru a construi o bisericuță căreia i s-au făcut, de atunci, diverse adăugiri. Cea mai recentă restaurare datează din 1960, când o bisericuță greacă a fost construită pentru adăpostirea vestigiilor găsite, precum și fântâna sfântă care rămâne un loc de pelerinaj atât pentru creștinii ortodocși, cât și pentru musulmani.

Și atunci să nu uitați: cea mai fascinantă istorie e istoria bizantină.

» continuare în următoarele numere

✠ Pr. Cornel Marcu

Părintele Nicolae Oprean, devotat slujitor al Sfântului Altar

Vrednic slujitor al Sfântului Altar vreme de mai bine de 42 de ani, părintele Nicolae Oprean s-a născut la data de 10 noiembrie 1947 în comuna Drășov, județul Alba, din părinții Nicolae și Maria. La vârsta de 3 ani, împreună cu familia, s-a mutat la Sibiu, unde a urmat și clasele primare. Apoi, a continuat cursurile Școlii Profesionale „Independența” din Sibiu, pentru o perioadă de trei ani, obținând calificarea de frezor-rabotor-mortezor, în anul 1964. În același an, a continuat Liceul Seral „MEDIE 3 – Octavian Goga”, pe care l-a absolvit în anul 1968. Vocația lăuntrică spre teologie l-a determinat să se înscrie, în anul 1970, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, absolvit în anul 1974.

În anul 1972, pașii vieții aveau să-i o scoată în cale pe cea care avea să-i fie soție, Ana. În 1973, s-a născut fiica Mihaela, iar în anul 1976, fiica Anamaria. În data de 27 decembrie 1973, a fost hirotonit di-

acon, și la 1 ianuarie 1974 preot în biserică cu hramul „Preasfânta Treime” (Catedrala) din Blaj, de către Mitropolitul Nicolae Mladin. Ca preot paroh a slujit la parohia Fântânele, de lângă Sibiel, până în 1975, când a fost transferat la Sectorul economic al Mitropoliei Ardealului, în funcția de Șef Servicii Bunuri. Această activitate a desfășurat-o până în anul 1983, fiind angajat cu jumătate de normă ca preot la Schitul Păltiniș.

Din anul 1983, a fost transferat la parohia Blaj-Tiur și a slujit acolo până în 1985, când a fost instalat la biserică cu hramul „Preasfânta Treime” (Catedrala) din Blaj de către Episcopul Emilian Bîrdaș, unde a slujit până la data de 1 ianuarie 1990. În această perioadă a avut în administrație: Capela „Arhiereilor” din curtea Liceului „Iacob Mureșianu”, pe care a renovat-o; Biserica „Grecilor”, care a fost închisă începând cu anul 1948, pe care a renovat-o și a administrat-o; cimitirul parohial Blaj (cimitirul orașului) și cimitirul din curtea bisericii vechi, cunoscută de localnici cu numele Biserica „Grecilor”, aflată aproape de catedrală.

Aici, în preajma vremurilor tulburi care au cuprins întreaga urbe a micului Blaj, când catedrala a trecut în posesia cultului greco-catolic, părintele Nicolae a hotărât să slujească în Biserica „Grecilor”, formând parohia Blaj I, pe care a păstorit-o până la momentul pensionării, în 1 ianuarie 2017. În tim-

pul oficiului de paroh, a realizat ample lucrări la Capela „Arhiereilor”, la Biserica „Grecilor”, subzidi-re altar, subzidi-re la întreaga biserică, învelitoare țiglă nouă pentru toată biserică, împrejmuire gard metalic la biserică și poartă, porțiță și troiță, împrejmuirea cu gard metalic a cimitirului orașului.

În anul 1985, cu prilejul vizitei Episcopului Emilian Bîrdaș, a primit distincția de *iconom-stavrofor*. Un alt amănunt, de care cu multă plăcere își amintește părintele Nicolae, este că în anii studenției a fost coleg cu doi ierarhi, avându-l îndrumător de an pe Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, care a fost prezent la toate întrunirile din 5 în 5 ani, iar din 2014 se întâlnesc anual. În perioada tulbură a anilor 1990-2000, a avut de apărut bunurile parohiei, astfel că între anii 1992-1995, a fost nevoit să participe la procesul din instanță cu Mitropolia Greco-Catolică Unită cu Roma din Blaj pentru păstrarea în proprietate a cimitirelor orașului, a Bisericii „Grecilor” și pentru casa parohială, procese câștigate, dar redeschise de cultul greco-catolic începând cu anul 2017.

După pensionare, a fost îm-bisericit la parohia Blaj I, unde slujește frecvent, alături de părintele paroh Florin Gînta și ocazional suplinește preoții parohi din parohiile protopopiatului Blaj, când este solicitat.

✠ Pr. Ovidiu Pop

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Ce semnificație are ceremonialul Botezului? Ce și câte nume dăm copiilor la Botez?

Botezul este slujba sfântă sau Taina prin care se face încorporarea în Trupul lui Hristos, care este Biserica. Pentru săvârșirea lui este nevoie de o seamă de lucruri, iar rânduiala acestuia cuprinde momente, rituri și ceremonii care sunt pline de simbolism teologic. Botezul se săvârșește cu apă, fiindcă ea este simbolul prin excelență al curățirii spirituale pe care o dă această Taină.

Vasul în care se săvârșește Botezul, numit cristelniță sau colimivitră, este simbol al apelor Iordanului, în care S-a botezat Hristos. În același timp, el reprezintă și mormântul în care a fost îngropat Mântuitorul, pentru că afundarea întreită în apa Botezului semnifică moartea și îngroparea împreună cu Hristos, iar scoaterea din cristelniță simbolizează învierea împreună cu El, renașterea spirituală pentru viața cea nouă. Cel botezat devine un purtător de Hristos sau un hristofor. De aceea, botezul corect este cel săvârșit prin întreită și totală afundare (căci *botez* înseamnă afundare) în numele Sfintei Treimi, în apa Botezului special sfințită.

Întreita și completa afundare a fost practica generală folosită în Biserică de la început, fiind stabilită apoi de normele și rânduielile bisericești. Botezul prin stropire sau turnare constituie doar o derogare sau excepție de la regula generală, fiind săvârșit doar pentru bolnavii cărora li se administrează Botezul de necesitate. De aici vine și denumirea de *botez al clinicilor*, adică al celor bolnavi sau care stăteau culcați și care se săvârșea prin stropire sau turnare. Practica Botezului prin turnare sau stropire s-a introdus mai întâi în Apus, începând cu secolul al IX-lea, apoi el s-a generalizat în Biserica Romano-Catolică, fiind moștenit de protestanți și cultele neoprotestante. Dintre acestea, baptiștii, penticostalii și nazarinenii săvârșesc Botezul tot prin afundare, dar nu de trei ori, ci o singură dată. De aceea, un Botez

care nu este săvârșit în numele Sfintei Treimi, indiferent de forma de administrare, nu se recunoaște ca valid niciodată în Biserica Ortodoxă.

Sfințirea untdelemnului sau uleiului și întrebuintarea lui la Botez este o practică veche, ca și creștinismul. Ea apare menționată în documente de prin secolul al III-lea. Ungerea cu el constituie semnul văzut al intrării în creștinism; cuvântul Hristos, de la care derivă cel de creștin, însemnând „uns”. Pânza albă, ca și hainele noi și curate în care este îmbrăcat cel nou botezat, constituie simbolul văzut al curățirii. În trecut, haina albă era sfințită de episcop și fiecare nou botezat o purta opt zile după Botez. La ea, odinioară, neofiiții, cei de curând botezați, adăugau și cununa de flori, ca semn al biruinței. Lumânarea, pe care azi o poartă nașul, era ținută de cel nou botezat, timp de opt zile, la slujbele divine la care participa. Ea simbolizează lumina adusă de harul Duhului Sfânt primit prin Botez, în urma căruia fiecare creștin devine fiul luminii.

Între rugăciunile sau rânduielile legate de nașterea unui prunc este și cea intitulată „Rugăciunea la însemnarea pruncului când i se pune numele”. Conform rânduielii bisericești, această rugăciune se citește în a opta zi după naștere. Întrucât pruncul este nebotezat, el este adus la biserică de către moașă sau altă femeie și primit la ușa bisericii sau cel mult în pro-naos, unde are loc această rânduială. Cu acest prilej, preotul face însemnarea pruncului cu semnul crucii la frunte – pentru luminarea minții și a gândurilor, la gură – pentru sfințirea cuvântului și a tot ceea ce el va rosti, pentru ca din gura lui să iasă numai vorbe frumoase –, și la piept sau inimă – pentru ca aceasta să fie sediu al intențiilor bune și pentru păzirea ei de patimi și poftă urată. Apoi, printr-o rugăciune specială, îi dă numele pe care-l va purta toată viața.

De regulă, pruncul primește numele chiar în ziua nașterii, când este declarat la oficiul stării civile de către părinți, dar același nume se

respectă și la însemnarea și punerea numelui de către preot, fie a opta zi, fie în prima zi după naștere, fie în ziua Botezului, înainte de acesta. De multe ori, pentru botez, părinții și nașii mai adaugă un nume sau mai multe care nu figurează în certificatul de naștere, dar care sunt socotite ca nume de botez. După tradiția românească și creștinească, numele dat copilului ar trebui să fie cel al nașului, ca unul care îl naște la o viață nouă. Dacă nu se dă numele nașului, este bine să dăm copiilor numele sfântului din ziua în care se nasc aceștia. În cazul în care acest nume nu se potrivește cu dorința nașilor și a părinților, se poate lua numele oricărui alt sfânt din calendarul ortodox care, din acel moment, devine patronul și ocrotitorul copilului. Există în ultima vreme o tendință și o dorință ambiguă de a pune copiilor nume străine de calendarul ortodox sau de onomastica autohtonă care, alăturate unor nume de familie neaoș românești, sunt de-a dreptul absurde.

De asemenea, a existat și mai persistă practica de a pune două sau mai multe nume copiilor, ceea ce este complet neindicat și incomod, pentru că, în realitate, aceștia sunt chemați cu un singur nume de către cei din jur, uneori cu un diminutiv care le anulează pe toate celelalte care rămân doar un balast scriptologic. Alegerea numelor din onomastica românească este și o dovadă de atașament la credința strămoșească.

Nicolae D. Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 137-141.

Poesis - Poesis - Poesis

Biserica de-acasă

de Daniela Pănăzan
Blaj, jud. Alba

*E sărbătoare și satul
freemătat de dorul întâlnirii...*

*Cu pașii măsurăți
Te-ndrepti, uitat țaran,
spre casa cea sfințită
în orice sărbătoare.*

*Tu iei de mână pruncul
și-l duci la sfintele icoane
să-nvețe rugăciunea
de bunăviețuire
din biserica străbună.*

*Și-l duci în fața sfântului altar
ca să-se-mpartășească,
Timid, tu ștergi o lacrimă
din ochii oboșiți de trudă,
pentru c-ai știut să-nveți
copilul să crească
la biserica de-acasă
în zi de sărbătoare...*

Urmați-le exemplul

de Mircea Istrate
Târgu-Mureș

*Voi, 'naintemergătorii ce mi-ați fost
înțelepciune,
Înșirați într-un pomelnic, amintiți
la fapte bune,
Voi, ce nu mai faceți umbră
păcătoșului pământ,*

*Voi ne-ați fost modele-n viață și
icoane de preasfânt.*

*Voi ați dus pe umeri greul
încercatului popor
Și speranțele 'nălțate din nevoi, din
greu și dor,
V-ați găsit și alinare și puțința să-
mi străbateți
Veacuri multe vânturate, tot
ținându-vă de-o parte.*

*Doar la Domnu-n lacrimare i-ați
mai spus dureri avute
Și-n smerită închinare jinduit-ați
cele vrute,
Rar avut-ați însă parte despre cele
ce-ați dorit,
Dar, și-așa, pe Preamăritul toată
viața l-ați iubit.*

*Trebuitu-v-au puține să rămână
pomenire,
Muncă, cinstre preacurată și în toate
cea iubire,
Doar cu astea zilnicite, semn lăsat-
ați pe cărare
Pilde fie rânduite și sămânță
următoare.*

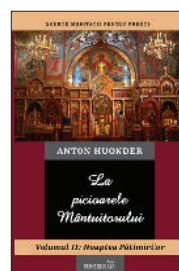
*Să v-aduceți, așadară, o clipită
doar aminte
De ce-au fost preemergătorii ce avut-
ați înaintea,
Iar de vreți vă faceți viața ușurată
de păcate,
Voi exemplul lor urmați-l,
veșnicindu-vă în fapte.*

Cartea lunii

**La picioarele Mântuitorului.
Scurte meditații pentru preoți**
Volumul II: Noaptea Pătimirilor

Autor: Anton Huonder
Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 370
Anul: 2019

În lumea păgână occidentală, cultele ursine au fost tot timpul o piatră de încercare pentru misionarii creștini care au încercat să le contracareze; poate așa se explică și cele două campanii de exterminare ale urșilor (773 și 785) din timpul lui Carol cel Mare (Michel Pastoureau, *Ursul – istoria unui rege decăzut*, Editura Cartier, Chișinău, 2007, p. 15-20).

Cultul ursului a pătruns și pe teritoriul țării noastre, influențând o parte din tradițiile și obiceiurile populare care se păstrează până astăzi. Acest lucru a fost favorizat și de către

strămoșii noștri daco-romani. Mitologia greco-romană are o serie de legende în care întâlnim metamorfoze ursine. În ceea ce îi privește pe getodaci, au făcut din urs un animal totemic al spațiului carpato-danubian. Acest lucru este evidențiat de însuși Zamolxe, zeul suprem, care, conform legendelor, la naștere ar fi fost învelit într-o blană de urs. Mai mult decât atât, în legendele populare românești vechi găsim și o tendință de antropomorfizare a ursului prin care se susține proveniența omului din urs și invers. În acest sens, folclorista Elena Niculița-Voronca trage următoarea concluzie: „Ursu-i ca și un om: el își face căsuță ca omu și-și aduce de toate; numai atât că n-are foc. El e din om, din morari, a greșit nu știu ce și Dumnezeu l-a trimis în pădure să fie urs” (Costel Cioancă, „Prolegomene la un bestiar mitologic al basmului fantastic românesc. (I) Ursul”, în *Arhivele Olteniei*, nr. 30/2016, p. 300-306). Știm foarte bine că în tradiția populară, ursul este numit și Moș Martin. În acest sens, etnologul Ion Ghinoiu ne spune că legendele vechi îl prezintă pe

Moș Martin ca fiind, „în vremurile imemorabile, un om obișnuit: molar sau păstor în satul său. În unele povești, deși este prezentat ca un animal, are sentimente și preocupări umane” (Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2003, p. 97). Deci, putem observa faptul că, în credințele noastre populare, între urs și om există o strânsă legătură.

De Macavei sau Ziua Ursului, oamenii au obiceiul de a oferi ofrande acestui animal feroce, despre care se crede că vine prin gospodării ca să se hrănească, pentru că vitele și oile au fost aduse de la munte și nu mai are ce să mănânce. În acest sens, se pun bucăți de carne de vițel sau de oaie la marginea lizierelor, rostindu-se acest îndemn-incantație: „Na, ursule, mâncare / Să nu te dai la mioare, / Să nu te dai la vite, / Că-s mândre și cornute”. Acest obicei vine și cu interdicția de a nu se lucra în această zi; în caz contrar, cei care nu respectă această prescripție, vor avea parte de stricăciuni din partea acestui animal sălbatic. De asemenea, credințele populare afirmă faptul că

ursul are puteri terapeutice, mai ales în cazul bolilor apărute la copii. Unii bărbați beau vinars sau vin îndulcit cu miere pentru a dobândi sănătatea și puterea ursului. Vitele nu se mulg, iar vițeii au voie să mănânce cât vor, crezându-se că în acest fel vor crește și vor fi puternici ca urșii (Marcel Lapteș, *Anotimpuri magico-religioase. Schițe etnografice*, Editura Corvin, Deva, 2011, p. 202-206).

Tot în această zi, întâlnim o serie de tradiții și obiceiuri de factură religioasă. În primul rând, preotul este chemat ca să stropească cu agheasmă livezile și gospodăriile pentru a fi ferite de prada urșilor și a altor vietăți dăunătoare. În al doilea rând, oamenii aduc la biserică plante de leac și spice de grâu ale căror boabe urmează să fie semănate pentru a fi sfințite. Se crede că macul sfințit în această zi nu face viermi, iar începând din această zi nu se mai poate culege cânepa.

Nu în ultimul rând, trebuie să menționăm faptul că de Macavei se acordă o atenție deosebită și producției apicole, mai ales pentru că legendele vorbesc despre apeti-

tul ursului pentru miere. De asemenea, apicultorii știu că începând din această zi, albinele nu mai roiesc. Astfel, fagurii sunt rețezați, se recoltează ultima miere, dar nu înainte de a lăsa o parte din ea albinelor pentru a avea ce mânca peste iarnă. Se organizează mese ritualice la care se consumă faguri de miere, turtă caldă și vin îndulcit pentru a se celebra recolta bogată. Tot acum, există obiceiul de a se face lumânări din „ceara de la Macavei”, care sunt aprinse în momente de calamități și primejdii, crezându-se că acest obicei are un caracter protector.

În tradiția populară românească, lupul rămâne animalul-simbol prin excelență, cu cele mai multe sărbători de-a lungul anului, dar de un respect deosebit în viața satului românesc se bucură și ursul. Toate obiceiurile din prima zi a lunii august gravitează în jurul ursului și rămân o dovadă vie a legăturii fundamentale dintre acest animal și om, legătură conservată și amplificată încă din cele mai vechi timpuri.

Andrei Motora

» continuare din pag. 2

Glasul Evangheliei

Credința nu este părerea noastră, „nu este o închipuire omenească; ea este primirea și (îm)plinirea cuvântului lui Dumnezeu, ca singura autoritate, în toate privințele” (...). Și minune tandră și visătoare, de vreme ce, odată cu ruginiul toamnei, „întreg sufletul nostru (toată flacăra și lumina pe care am fost în stare să le «înălțăm» din «arderea» noastră), îndeosebi, cheamă bucuria începuturilor, și într-atât trăiește tristețea prefacerii timpului?”. Așadar, fiecare clipă, în sine, este un miracol, dar parcă amintirea, tristețea, duioșia, dorul, uimirea sunt cu atât mai minunate, cu cât țin de puterea noastră de a *îndura* „cum se perindă, schimbătoare, anotimpurile, anii, oamenii, vremurile”; cum se duc, cine știe unde, spre a nu se mai întoarce niciodată, „enigmatice și cuminți / dragii noștri, dragi părinți” (...). Așadar, se zice, *timpul începe odată cu facerea lumii* și, pentru că timpul nu poate fi perceput decât din schimbările lucrurilor și răbdarea în înfrățire cu omul, după cum afirmă și Jürgen Moltmann, creația este o lume schimbătoare și răbdătoare; o creație schimbătoare deschisă timpului prezent și celui viitor, cvasi-impredictibilă și ablativă tuturor posibilităților. Și, întrucât spectrul harului și, deopotrivă, posibila pedeapsă, ca urmare a proliferării păcatului, (ne) liniștește creația, iată, tot iubirea lui Dumnezeu va umple pământul de slava Sa, și „întreg pământul va fi

plin de cunoștința lui Dumnezeu; de acum lumea va căpăta un scop nou, un scop doar bun, și „nu unul întâmplător”, potrivit iubirii lui Dumnezeu (...).

Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci (Convorbirea lui Iisus cu Nicodim), Ev. Ioan 3, 13-17;

Praznicul Înălțării Sfintei Cruci (Ev. Ioan 19, 6-11; 13-20; 25-28; 30-35);

Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (Luarea Crucii și urmarea lui Hristos), Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1;

Duminica a XVIII-a după Rusalii (Pescuirea minunată), Ev. Luca 5, 1-11;

Putem, dacă vreți, metaforiza și spune că: Sfânta Cruce este „statornică”, o stare, o atitudine, o durere, o culme, salvarea însăși, „un unghi și raport inteligibil; Sfânta Cruce leagă distanțe (morale) atât de mari sau șterge „uitări absolute”; „a simțit-o până și Dumnezeu, făcându-se om”; Fiul, care a ridicat-o din lume, a asumat-o, a sfințit-o și „a întors-o lumii ca dragoste veșnică, chiar dacă ușor tristă” (...). Așadar, an de an, *liturgic și omiletic*, luna septembrie este un întreit, total, minunat, mereu mai duos, *carmen crucis*; acel nepământesc, nemaipomenit și sublim „cântec” (imn, tropar, tânguie, metanie, jelanie, epifanie, condac și dor) care vorbește despre: „Nevoia noastră de a crede în

ceva, care, pe de o parte, să pună *ordine* în haosul vieților noastre și al istoriei; și, pe de alta, să-i dea un *sens* care să-l includă pe om într-un rost atotcuprinzător, să-i făgăduiască iubire, iertare, mântuire, înviere”. Dar nu comprimând, anulând și uniformizând ființa, ci ajutând, cultivând fiecare „ardere”, „cântec”, lepădare de sine”, fiecare dor, fiecare viață, fiecare destin. Tocmai, pentru că, „nu trebuie să fim prea lacomi de viață”, ci să o consacram cauzei, și să ne gândim că Mântuitorul a fost primul care a dovedit că tot ceea ce este vrednic în om se împlinește doar în adevăr, în liberul arbitru, și nu din (prin) lucrarea și subscrierea la tipare (altele decât regulile moralei).

În fiecare dintre noi, zice Adrian Majuru, se află un zeu perisabil: iar când puterea lui este absolută, el se substituie ființei umane purtătoare; iar aceasta îi preia manifestările, deprinderile, devierile, răcăcirile și cultul pentru accesorii pe care le consideră simboluri de prestigiu social; iar în loc să (ne) purtăm noblețea, unicitatea, chemarea, prestigiul, privilegiul și adevărul Crucii, (ne) purtăm în spate cu supunere deplină zeul dizgrațios, urât, mincinos, perisabil, monstruos. Și așa, este afectată, cvasi-iremediabil, nu doar relația omului cu Creatorul său, ci și cu lumea și cu sine, pe cale de consecință, este imposibil de evitat „agonia *timpului-morar*” și hăul dintre „caracterul agonis-

tic al vieții” și „neputința de a mai cunoaște liniștea și speranța”.

Din fericire pentru cei consacrați, Crucea nu poate fi înlocuită nici cu „cenușa iluziilor și deziluziilor”, nici cu „șansa disputelor intelectuale”, nici cu „tristețea ori cordialitatea”, nici cu singurătatea ori însingurarea (pentru altceva), nici cu pitirea în „tranșeele labirintice” – toate acestea sunt premisele retorice ale unui *fals* tratat de izbăvire. Crucea, însă, este acea „opțiune și sinceritate dogoritoare” care eclipsează zadarnicul și frizează sublimul; este rigoarea și valoarea în numele căreia se „pronunță” cuvintele împede, crud, reavăn, cuvintele care mărturisesc și mântuiesc (...).

Nimeni nu mai comunică cu nimeni, zice Dan Stanca, scriitorul creștin; relațiile (inter)umane s-au *subțiat și artificializat* în ultimul hal și și-au pierdut firescul; dacă nu mai comunicăm, nici nu mai trăim; stăm *paralel* unii față de alții (...), nu suntem oprimați, doar că noi înșine alegem o însingurare care otrăvește ireversibil și incurabil, aproape, sufletul. În atari condiții, a-l lăsa (și chema, bineînțeles) pe Dumnezeu să pătrundă adânc în sufletul nostru, predându-ne *cultura interogației*, iar noi, la rândul-ne, să pătrundem mai în adânc sufletul semenilor noștri, într-un exercițiu de situație delicată (spre a găsi acel sens de armonie și încredere din noi și dintre noi, pe care comunicarea, în latura ei spirituală, adânc religi-

oasă, trebuie să o re-aducă). Iată, dar, *sui generis*, în ce constă *minunea pescuirii minunate*; în ascultare, deschidere, comunicare (...). Iar dacă ființa umană depinde de alte legi ale firii și de *legile inimii*, necunoscute științelor, ca să-l parafrazăm pe doctorul Pavel Chirilă, tocmai de aceea, doar ei îi este dat, în chip miraculos, cu toată finitudinea ei, să poarte *povara emoției și responsabilității*, pentru „a nu paraliza sufletește și a deveni incapabilă să mai comunice sentimente”.

Și, înseamnă a pescui minunat (și) a ști cum să sălășluiești în inimile atât de vrednicilor noștri credincioși (de cele mai multe ori, infinit mai condescendenți, mai iubitori, mai autentici, mai mântuibili, mai jertfelnici, mai tari, mai rânduiți, mai drepti decât noi), oameni care încă cred în miracole, care *cred și se închină* la „icoane străvechi” și „izvoare tămăduitoare”; oameni, care, așa „vetuști” cum sunt, preferă să rămână, până la capătul vremii și împlinirea lucrării, ca-ntr-un refugiu care excede istoria (dar care este, iată, atât de viu, de curat, de reverberant, de plin de arderi de tot și energii vitale și de speranțe); ca-ntr-o „enclavă” a rezistenței prin credință, ca-ntr-o *Liturghie* în care preot și popor mereu slavoslovesc, și se-ntorc după Dumnezeu și după iertare, ca floarea (soarelui) după pământ sfânt și cer și soare.

✧ Pr. Iosif Zoica

Sfântul Proroc Ioan Botezătorul – făclia care arde și luminează

Între sfinții care strălucesc pe cerul Ortodoxiei, la loc de cinste se află Sfântul Ioan Botezătorul. Acesta reprezintă legătura dintre Lege și Har, fiind ultimul și cel mai mare dintre Proroci, dar și unul dintre martorii Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Biserica îl cinstește în mod deosebit pentru că a luminat și luminează încă lumea. La lumina lui s-au veselit toți oamenii doritori de viață curată, după cum spune Însuși Mântuitorul: „Acela (Ioan) era făclia care arde și luminează și voi ați voit să vă veseliți o clipă în lumina lui” (Ioan 5, 33-35). Astfel era Sfântul Ioan, a cărui „făclie” a credinței „lumina împrejurul său” pentru că era aprinsă, vie și lucrătoare.

După chipul lăuntric a fost un izvor de foc, o chemare puternică a poporului Israel spre căile Domnului. Iisus era aproape, însă Ioan nu-L cunoștea, nu știa cine anume este Hristosul, dar i-a fost dat să-I simtă ca nimeni altul prezența.

Datorită acestui fapt, lui îi este dat să creeze în Israel un moment de fior, de lumină și de pregătire: „Pregătiți calea Domnului, dreptăți cărările Lui” (Matei 3, 3).

Lumina Sfântului Ioan luminează și astăzi creația, în timp ce glasul său îndeamnă fără preget la pocăință, el arătându-ni-L pe „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). Întâlnirea omului păcătos cu Mesia a fost mijlocită de Sfântul Ioan, atunci, dar și acum, prin chipul său luminat de o viață sfântă și închinată lui Dumnezeu. Importanța personalității Sfântului Ioan pentru „Mireasa” lui Hristos, Biserica, o aflăm exprimată clar în cultul acesteia.

Persoana Sfântului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul este cinstită în nenumărate imne, dar figura sa transfigurată ne luminează și din mulțimea icoanelor care împodobesc locașurile de închinare și casele bunilor creștini. Biserica a statornicit în cinstea lui șase zile de pomenire. Trei dintre acestea sunt sărbători cu ținare, iar celelalte trei sunt simple zile de pomenire. Sărbătorile cu ținare sunt: Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul, care se prăznuiește la data de 7 ianuarie, după Praznicul Botezului Domnului, Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, la 24 iunie, și Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul, în data de 29 august.

Zilele de prăznuire comemoarează: zămislirea Sfântului Proroc, la 23 septembrie, întâia și a doua aflare

a cinstului său cap, la data de 24 februarie, și a treia aflare a cinstului cap al Sfântului Botezător Ioan, pe 25 mai. De asemenea, s-a statornicit apoi ca ziua de marți a fiecărei săptămâni să fie zi de pomenire specială a Sfântului Ioan Botezătorul.

Totodată, Biserica i-a închinat Înaintemergătorului Domnului numeroase imne care evocă faptele și viața sa, prin intermediul căreia îl cheamă ca pe un rugător către Dumnezeu pentru noi. În șase Mineie și în Octoiul Mare, cântările îi zugrăvesc viața prin inspirație poetico-creștină și îl roagă să fie mijlocitor. Sfântul Ioan este patronul spiritual al multor biserici. De asemenea, moaștele lui ocupă un loc de mare cinste la creștinii răsăriteni. Bisericele sunt împodobite cu chipul său îngereș sau cu secvențe din viața sa. El este pomenit la Proscomidie, la Liturgia credincioșilor, precum și în rugăciunile Vecerniei și ale Utreniei.

Imnografia au compus în cinstea lui tropare, condace, canoane și imnul Acatist. Dintre cei care l-au slăvit prin compozițiile lor, îi putem aminti pe Patriarhul Anatolie al Constantinopolului, Sfântul Andrei Critianul, Casiana Monahia, Sfântul Ioan Damaschinul, Patriarhul Gherman al Constantinopolului, Iosif scriitorul de cântări, Teofan Mărturisitorul, Vizantie, Patriarhul Isidor al Constantinopolului sau pe Nicodim Aghioritul.

Imnele Bisericii noastre Ortodoxe îl înfățișează ca fiind cel mai

mare proroc și mai presus decât toți profeții: „Tu mai presus decât prorocii te-ai arătat, pentru că ai văzut, Prorocule, pe Însuși Cel Propovăduit...”. De asemenea, este înfățișat în imnografie ca botezător al mulțimilor: „Cu strălucirile faptei bune fiind luminat, ca din cerească slujire tainică ai venit la repejunile Iordanului, Înaintemergătorule, botezând și curățind cu apă pe cei ce veneau la tine cu credință în suflet”, dar și ca botezător al Fiului lui Dumnezeu: „Deci, să alergăm la Iordan, să vedem cu toții pe Ioan cum botează creștetul cel nefăcut de mână și fără de păcat...”. Ca Înaintemergător al lui Hristos, este înfățișat ca „stălpul cel luminos și dumnezeiesc ce s-a arătat în lume, sfeșnicul cel mergător înaintea soarelui”. Mucenicia sa este prezentată ca fiind o „jertfă sfințită și fără prihană” care s-a „adus Făcătorului”, jungându-se „ca un miel fără de răutate”.

Sfântul Ioan Botezătorul a îndemnat la pocăință, fiind, totodată, și un lucrător al ei. Acest fapt ni-l descoperă imnele Bisericii: „Deci, ca cel ce ești lucrător și învățător de curăție și mântuitor, îndreptător de pocăință, Botezătorule al lui Hristos...”. Mijlocirea între cele două Legi, cea nouă și cea veche, o ilustrează versurile: „Deschisu-s-au vistieriile darului Legii noi, Înaintemergătorule al lui Hristos, și obișnuința jertfelor celor de demult întru nașterea ta s-a oprit și a încetat...”, iar mijlocirea pentru Biserica luptătoare este exprimată prin cuvintele: „Zi plină de urgie, zi

de întuneric este judecata cea înfricoșătoare pentru cei ce au făcut faptele întunericului; ci tu, Botezătorule și Înaintemergătorule al lui Hristos, cu rugăciunile tale, izbăvește-ne de toată osândirea pe noi cei ce te cinstim”.

Portretul și viața Sfântului Ioan Botezătorul au format obiectul unor largi preocupări în iconografia ortodoxă. Astfel, în iconografia Sfântului Ioan se observă un tip liturgic potrivit căruia portretul și scenele sunt așezate în absida principală a bisericilor și un tip evanghelic după care scenele și portretul sunt pictate în naos. Principalele icoane în care Sfântul Ioan Botezătorul apare în bisericile ortodoxe sunt: Botezul Domnului, Coborârea la Iad, „Deisis”, Sfântul Ioan cu aripi, Sfântul Ioan ținându-și capul, precum și scene din viața sa care după *erminia* bizantină sunt în număr de 13. Icoanele Sfântului și cele în care apare el ne îndeamnă la pocăință, dar și la o viață îngerească.

Astfel, prin cultul Bisericii, lumina Sfântului Ioan, care arde și luminează, ne ajută pe cei care îl cinstim cu evlavie să Îl recunoaștem pe „Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii”. Aici, el învață, luminează, îndreaptă, curăță, vindecă, înnoiește, întărește, înalță, dă viață, îndumnezeiește, mângâie și, în general, educă în chip minunat, prin harul Duhului Sfânt, sufletele creștinilor, călăuzindu-i spre viață veșnică.

✧ Pr. Adrian Ienei

Se împlinesc 116 ani de la nașterea Principelui Nicolae al României

Într-o zi binecuvântată a verii, la 3 august 1903, la Sinaia, Castelul Pelicor, vine pe lume Principele Nicolae al României, cel de-al doilea fiu al Regelui Ferdinand I și al Reginei Maria, fratele cel mai mic al Regelui Carol al II-lea și unchiul regelui Mihai I al României. El a fost botezat de către Țarul Rusiei, Nicolae al II-lea, al cărui nume îl și purta. Între anii 1927-1930, a făcut parte din Consiliul de Regență al României, pe lângă Patriarhul Miron Cristea și Constantin Sărățeanu, pe atunci consilier la Curtea de Casație, conducând țara în locul regelui Mihai I, care era pe atunci minor. Principele Nicolae, fiind alintat de familia sa cu numele de Nicky, și-a petrecut copilăria la Sinaia, dar și la București, devenind ofițer al Armatei Române.

Mama sa îl descrie deosebit de frumos: „Era cât se poate de nostim și de neascultător, parcă ar fi avut argint viu în vine, nu putea să se astâmpere nicio clipă, era totdeauna și mereu în mișcare. Cu toate că nu era nici cuminte, nici supus, avea un fel al lui prin care făcea pe toți să-i împlinescă voia (...). Era un băiețel frumos, deși avea nasul cam prea

lung pentru un copil. Ochii erau de un albastru intens cu o privire impunătoare, uneori aproape fioroasă”.

Spre sfârșitul anului 1914, se aduce o schimbare în viața tânărului prinț. Moartea regelui Carol I și urcarea pe tron a tatălui său Ferdinand I face ca întreaga familie să-și mute reședința în București, la Palatul Cotroceni. Principele Nicolae își întrerupe studiile și se întoarce în țară, deoarece în Europa izbucnise atunci războiul. Din păcate, Prințul Nicolae nu poate să se mai bucure prea mult de adolescență, întrucât, în anul 1916, în România izbucnește Primul Război Mondial.

În însemnările sale, își aduce aminte cum regele Ferdinand l-a chemat în cabinetul său în data de 14 august 1916 și i-a zis: „Dinastiile sunt ținute să respecte, în schimbul privilegiilor, un contract nescris, dar solemn și strict, încheiat de la sine cu popoarele peste care domnesc. Neglijența sau, și mai rău, refuzul Principilor sau al Regilor de a sluji corect un popor înseamnă un abuz de încredere și o călcare de contract. Înseamnă o înșelăciune ce trebuie aspru sancționată de partea lezată în acest legământ de Drept Natural. Noi trebuie să ne ignorăm ereditatea, să uităm aliații de sânge în acest ceas de cumpănă al istoriei pentru a ne îndeplini până la capăt obligațiile cuprinse în contractul încheiat pe cuvânt de onoare cu poporul român”. A doua zi, România intră în război împotriva Puterilor Centrale pentru a înfăptui România Mare. În același an, spre sfârșit, familia regală și Guvernul sunt forțați să se retragă la Iași, Bucureștiul căzând sub ocupația nemților.

Sfârșitul războiului aduce victoria românilor alături de Antanta, precum și înfăptuirea României Mari, dar în familia regală din păcate se

declanșează un nou scandal. Principele Carol renunță în septembrie 1918 la prerogativele de moștenitor al tronului, ca urmare a căsătoriei sale cu Zizi Lambrino. În această perioadă, unele personalități politice cer proclamarea prințului Nicolae ca succesor. Propunerea nu a fost acceptată nici de suveran, nici de ceilalți lideri politici. Ea și-a pierdut rostul deoarece, în noiembrie 1918, Carol a acceptat desfacerea căsătoriei sale cu Zizi Lambrino, anulată ulterior în ianuarie 1919.

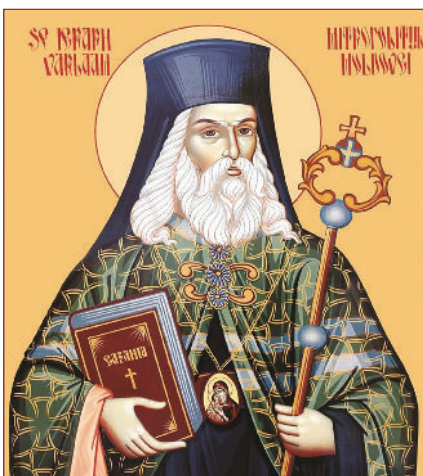
La data de 28 octombrie 1930, Nicolae s-a căsătorit cu Ioana Dumitrescu-Doletti, căsătoria nefiind recunoscută de către regele Carol al II-lea care l-a trimis pe fratele său în două călătorii, în Europa și în Statele Unite. Din păcate, relațiile dintre cei doi frați, au devenit tot mai tensionate, Principele Nicolae sub nicio formă neacceptând anularea căsătoriei. El a părăsit România, plecând în Spania, apoi în Elveția. După ce s-a instaurat regimul comunist în România, a sprijinit organizațiile exilului românesc, ca Institutul Român de la Freiburg (și bibliotecă), revistele „Libertatea Românească” și „Fapta”, tipărite la Madrid, și Editura Factum. La Paris, a înființat Centrul Român de Cercetări, iar în anul 1954 a înființat Uniunea Asociațiilor Române din Germania. După moartea soției sale Ioana Dumitrescu-Doletti, în 1963, s-a căsătorit pentru a doua oară, în 1967, cu Thereza Figueira de Mello, originară din Brazilia. O singură dată s-a întâlnit cu Regele Mihai I și Regina Ana în Elveția.

La data de 9 iulie 1978, moare la Madrid, la vârsta de șaptezeci și cinci de ani, fiind înmormântat la Lausanne, în Elveția, alături de prima sa soție.

 Ierom. Nicolae Ceobanu

Patristica

Sfântul Mitropolit Varlaam al Moldovei

Sfântul Mitropolit Varlaam a păstorit Mitropolia Moldovei între anii 1632-1653, în timpul domnitorilor Alexandru Iliaș, Miron Barnovschi, Moise Movilă și Vasile Lupu. Provenind dintr-o familie de răzeși care se numea Moțoc, din Borcești, sat dispărut, situat lângă Târgu-Neamț, Mitropolitul Varlaam s-a născut în jurul anului 1590. Numele său de botez a fost Vasile. Din tinerețe și-a îndreptat pașii spre Schitul Zosim de pe valea pârâului Secu, unde a învățat carte și limbile slavonă și greacă. Tânărul Vasile Moțoc a intrat în obștea noii mănăstiri, unde a fost călugărit cu numele de Varlaam. Fiind bun povățuitor, a fost numit egumen al mănăstirii. Cu multă osârdie, cuviosul Varlaam s-a adâncit în tainele cărților, traducând *Scara (Leastăvița)*

Sfântului Ioan Scărarul (1618). Apoi, pentru strădaniile și virtuțile sale, el a fost cinstit cu rangul de arhimandrit. După ce merge la Kiev și Moscova, în interes politic și religios, se retrage la Mănăstirea Secu.

În anul 1632, în timpul domniei voievodului Alexandru Iliaș, prin lucrarea lui Dumnezeu, arhimandritul Varlaam a fost chemat să păstorească Mitropolia Moldovei în locul Mitropolitului Atanasie (1629-1632). Noul Mitropolit unea învățătura cu rugăciunea și cuvântul înțelept cu fapta cea bună. Sprijinit de Sfântul Mitropolit Petru Movilă al Kievului și de domnitorul Vasile Lupu, Mitropolitul Varlaam a înființat prima tipografie românească din Moldova, în anul 1640, pe care a instalat-o la Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași. Pentru evlavie și înțelepciunea sa, Mitropolitul Varlaam s-a numărat, în anul 1639, între cei trei candidați propuși pentru ocuparea scaunului de Patriarh ecumenic al Constantinopolului. Ca un păstor bun și harnic, Mitropolitul a tipărit la Iași mai multe cărți de slujbă și de apărare a credinței ortodoxe, și anume: *Cazania*, *Cele șapte taine*, *Răspunsul împotriva catehismului calvinesc*, *Pravila*, *Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu* și altele.

Lucrarea sa intitulată *Cazania sau Carte românească de învățătură la duminicile de peste an, la praznicile împărătești și la sfinți mari* (1643) a fost prima carte românească tipărită

în Moldova, numărându-se până astăzi între cele mai de seamă scrieri din istoria vechii culturi românești. Pentru a întări credința ortodoxă și a-i lumina pe tineri, Mitropolitul Varlaam l-a îndemnat pe domnitorul Vasile Lupu să întemeieze la Iași, în anul 1640, prima școală de grad înalt din Moldova, după modelul Academiei duhovnicești de la Kiev.

După ce domnitorul Vasile Lupu a pierdut scaunul domnesc în anul 1653, Mitropolitul Varlaam, dornic de liniște și de rugăciune, s-a retras la mănăstirea sa de metanie, Secu, după cum mărturisește cronicarul Miron Costin. Vrednicul Mitropolit a mai trăit patru ani, în smerenie, în rugăciune și în viețuire sfântă, strămutându-se la veșnicele locașuri către sfârșitul anului 1657. Pentru răvna sa în apărarea dreptei credințe, pentru viețuirea sa sfântă și pentru lumina duhovnicească pe care a dăruit-o poporului român dreptcredincios, în data de 12 februarie 2007, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a înscris în rândul sfinților din calendar pe învățatul Mitropolit Varlaam al Moldovei, cu zi de pomenire la 30 august.

*** *Slujba, viața și acatistul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 2007.

Actualitatea creștină

● Arheologii au descoperit ruinele unei biserici zidită peste casele Sfinților Apostoli Petru și Andrei

Ruinele casei în care au locuit Apostolii Petru și Andrei, iar Mântuitorul a săvârșit nenumărate minuni, se păstrează încă și astăzi, în interiorul ruinelor unei vechi basilici bizantine. Săpăturile arheologice efectuate recent în nordul Israelului, aproape de Marea Galileii, au scos la iveală ruinele unei vechi biserici despre care se spune că a fost construită pe locul casei Sfinților Apostoli Petru și Andrei, în satul Betsaida, astăzi parte a rezervației naturale Bteikha. Cercetările au fost efectuate de Institutul Kinneret pentru Arheologia Galileeană din cadrul Colegiului Kinneret, condus de prof. Mordechai Aviam, în colaborare cu prof. R. Steven Notley.

Până în prezent au fost excavate doar camerele sudice ale bisericii, fiind descoperite aici ornamente pentru podele din mozaic, dintre care unele sunt foarte bine conservate. De asemenea, a mai fost găsit un fragment de marmură, decorat cu o cruce, precum și o bucată de sticlă aurită care a aparținut unui mozaic de perete. Conform AFP, arheologii consideră că dacă vor continua săpăturile, vor descoperi sub biserică ruinele casei în care au trăit cei doi apostoli.

„Cred că nu există nicio îndoială că aceasta este biserica [descrisă] de călătorul creștin Willibald, deoarece nu există o altă biserică între Capernaum și Kursi”, a spus prof. Mordechai Aviam. Este vorba despre descrierea făcută de Willibald, un episcop bavarez, care a vizitat zona în jurul anului 725 și a notat faptul că în Betsaida fusese construită o biserică pe locul casei sfinților Apostoli Petru și Andrei.

Mordechai Aviam a mai adăugat că este posibil ca orașul Betsaida să fi fost abandonat din cauză că multe dintre construcții au ajuns să fie acoperite de apă, având în vedere nivelul fluctuant al Mării Galileii. De asemenea, este probabil ca biserica să fi fost abandonată odată cu înălțarea califatului Umayyad și a prezenței islamice în țară, de la sfârșitul secolului al VII-lea sau începutul secolului al VIII-lea.

 Cătălin Acasandrei

Creștini, știți că... ?

● S-a oficiat Sfânta Liturghie în biserica scufundată din vechea localitate bulgară Zapalnia, după 56 de ani de la ultima slujbă religioasă oficiată?

În ruinele bisericii din fosta localitate Zapalnia (Bulgaria) a fost săvârșită prima slujbă după 56 de ani. Sfânta Liturghie a fost oficiată de Mitropolitul Ciprian de Stara Zagora. În urmă cu 54 de ani, autoritățile bulgare au hotărât construirea barajului de la Zerebchevo, fapt pentru care locuitorii din Zapalnia au fost forțați să părăsească localitatea. Au lăsat totul în urmă, iar în 1965 apele au înghițit așezarea rurală, dar și biserica ocrotită de Sfântul Ioan de Rila. Ultima slujbă, o cununie, a fost oficiată în 26 aprilie 1963. Cincizeci și șase de ani mai târziu, mirele de atunci a participat la Sfânta Liturghie din data de 4 august 2019, informează Patriarhia Bulgariei.

Fiind construită pe un deal, biserica era cel mai înalt loc al satului, fapt pentru care a fost inundată parțial de apele lacului de acumulare. În timpul verii, apele se retrag și se poate intra în locașul de cult aflat într-o stare avansată de degradare. Conform relatărilor localnicilor, uneori se mai pot vedea și crucile mormintelor fostei localități, atunci când nivelul lacului este scăzut. Biserica a fost construită din piatră, în 1895, și se află la 280 de kilometri de capitala Bulgariei, Sofia.

 Gheorghe Anghel

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei

Iulie 2019

Marti, 2 iulie ❖ În localitatea Pianu de Sus din județul Alba, a poposit în mijlocul familiilor greu încercate de inundații, adresându-le cuvinte de mângâiere și încurajare.

Miercuri, 3 iulie ❖ La Centrul eparhial a primit în audiență pe părintele prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia.

Joi, 4 iulie ❖ A efectuat o vizită la șantierul noului sediu al Tipografiei și al Atelierului de lumânări din cadrul sectoarelor de producție ale Centrului eparhial, unde s-a întâlnit cu muncitorii și cu angajații celor două unități.

Vineri, 5 iulie ❖ A efectuat o vizită pastorală în parohia Șard, protopopiatul Alba Iulia, păstorită de către părintele Tiberiu Apolzan.

Sâmbătă, 6 iulie ❖ În biserica „Nașterea Domnului” din cartierul Recea al municipiului Alba Iulia, a oficiat slujba de înmormântare a preotului pensionar Nicolae Puileț.

Duminică, 7 iulie ❖ A asistat la Sfânta Liturghie săvârșită în biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din municipiul Alba Iulia și a rostit cuvântul de învățătură.

Luni, 8 iulie ❖ La Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Râmeș, protopopiatul Aiud, ca urmare a evenimentului nefericit produs în data de 5 iulie, când acoperișul unuia dintre corpurile de chilii din incinta așezământului a fost mistuit de flăcări, s-a întâlnit cu obștea monahală condusă de către maica stareță Apolinaria Barb.

Marti, 9 iulie ❖ A efectuat o vizită pastorală în parohia „Sfânta Treime” din orașul Abrud, protopopiatul Câmpeni, păstorită de către părintele Daniel Berindei.

Vineri, 12 iulie ❖ S-a întâlnit cu tinerii participanți la tabăra de vară desfășurată în localitatea Vadu Moșilor, județul Alba, organizată de către Arhiepiscopia Alba Iuliei, și le-a adresat îndemnuri duhovnicești.

Duminică, 14 iulie ❖ A asistat la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” de la

Albac, protopopiatul Câmpeni, și a rostit cuvântul de învățătură.

Sâmbătă, 20 iulie ❖ De hram, a celebrat Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” de la Albac, protopopiatul Câmpeni.

Duminică, 21 iulie ❖ A oficiat slujba de târnosire a bisericii din parohia Burzonești-Lazuri, protopopiatul Câmpeni, după care a săvârșit Sfânta Liturghie. La sfârșitul slujbei, părintelui paroh Onuț Mirișan i-a conferit *Diplomă de vrednicie*, iar binefăcătorilor sfântului locaș de închinare le-a acordat *Diplome de aleasă cinstire*.

Marti, 23 iulie ❖ În parohia Micoșlaca, protopopiatul Aiud, a săvârșit Taina Sfântului Botez pentru pruncul Constantin, fiul părintelui paroh Mihai Coste.

Joi, 25 iulie ❖ La Mănăstirea „Hristos Pantocrator” din municipiul Alba Iulia, a oficiat slujba de reînnoire a episcopilor Ioan Stroia și Policarp Morușca în *Cripta Ierarhilor*, amenajată în incinta acestui așezământ monahal.

Sâmbătă, 27 iulie ❖ A liturghisit la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon” de la Oașa, protopopiatul Sebeș, care în această zi și-a sărbătorit hramul. În predica rostită, le-a adresat tinerilor prezenți la *Tabăra internațională* îndemnul de a trăi o viață autentică în Hristos.

Duminică, 28 iulie ❖ A oficiat slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie în parohia Fânațe, protopopiatul Târgu-Mureș. La sfârșitul slujbei, a hirotesit *iconom-stavrofor* pe părintele paroh Petru Sirbu și a acordat *Diplome de aleasă cinstire* binefăcătorilor sfântului locaș de închinare.

Luni, 29 iulie ❖ În Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a săvârșit Taina Sfântului Botez pentru pruncul David-Petru, fiul părintelui eclesiarh Păunel Juchi.

Miercuri, 31 iulie ❖ În paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a oficiat Sfânta Liturghie, în cadrul căreia l-a hirotonit diacon pe tânărul Marian Țițiu.

A consemnat
Eugen Băraian
Secretar eparhial

Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a resfințit biserica din parohia Almașul de Mijloc, protopopiatul Alba Iulia

În ziua de 4 august, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat slujba de resfințire a bisericii cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din parohia Almașul

de Mijloc, protopopiatul Alba Iulia. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Marian Țițiu a fost hirotonit preot pe seama parohiei Jidvei, protopopiatul Blaj.

Localitatea Almașul de Mijloc este atestată documentar la în-

ceputul secolului al XVI-lea (1511) și se află într-un decor natural de excepție, într-o mică depresiune a Munților Metaliferi din Apuseni. Parohia deține două biserici, prima fiind monument istoric datând din anul 1418, iar biserica resfințită a fost ridicată în anul 1975.

Adresându-se celor prezenți, Ierarhul nostru a spus: „Noi, creștinii, avem influență în lume când trăim moralitatea Fericiților, când valorile noastre sunt radical diferite de cele ale celor necredincioși”. La finalul slujbei, preotul paroh Florin Achim a fost hirotesit întru *iconom-stavrofor*, iar binefăcătorii sfântului locaș au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

Pr. Petrișor Muntean

Arhipăstorul Alba Iuliei a slujit Dumnezeiasca Liturghie în parohia Mereteu, protopopiatul Sebeș

În data de 11 august, Înaltpreasfințitul Irineu a săvârșit Sfânta Liturghie în parohia Mereteu, protopopiatul Sebeș. La momentul rânduit, Ierarhul nostru a hirotonit diacon pe tânărul Răzvan Muntean, iar diaconul Darius Dig a fost hirotonit preot pe seama parohiei Lăzești, protopopiatul Câmpeni.

Comunitatea credincioșilor de aici, care numără 70 de familii, aparținând în trecut de parohia Vurpăr, a dorit să aibă propria biserică și, prin urmare, s-a pus piatra de temelie în anul 2002. Sfințirea locașului de închinare a avut loc în anul 2009, încununându-se truda și jertfa enoriașilor care, prin faptele lor, și-au arătat dragostea pentru casa lui Dumnezeu.

Prezența Arhipăstorului în această comunitate mică a fost prilej de mare bucurie duhovnicească și de întărire în credință. La finalul Sfintei Liturghii, a fost sfințită noua casă paroială, preotului paroh Nicolae

Floca i-a fost acordată *Diplomă de vrednicie*, iar membrii Consiliului Parohial și ai Comitetului Parohial au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

Pr. Petrișor Muntean

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a târnosit paraclisul Schitului „Adormirea Maicii Domnului” de la Zimți, protopopiatul Reghin

Vineri, 16 august, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu a târnosit paraclisul Schitului „Adormirea Maicii Domnului” de la Zimți, protopopiatul Reghin. Aici viețuiește preacuviosul părinte Nichi-

for Ciocan, care, ajutat de către binecredinciosul Dumitru Pușcaș, înalță rugăciuni lui Dumnezeu spre folosul Bisericii.

Lucrările de construcție ale schitului au început în anul 2009 și s-au finalizat în anul 2013. Pictura

din interior s-a realizat în tehnica *tempera* de către Vasile Popescu din Bacău, iar pictura din exterior este în ulei pentru a rezista la intemperii. Aici se găsește ca valoare de patrimoniu un Epitaf vechi din anul 1600, primit prin donație.

Acest așezământ monahal se află pe raza comunei Ibănești, într-o zonă liniștită de munte de o frumusețe rară, la o distanță de 20 km spre răsărit de orașul Reghin, în Depresiunea Gurghiuului. Mănăstirile și schiturile noastre au fost, dintotdeauna, faruri călăuzitoare în dobândirea evlaviei și sfințeniei pentru poporul binecredincios.

Pr. Petrișor Muntean

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzeiu, Pr. Iosif Zoica;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2019 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxele poștale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman